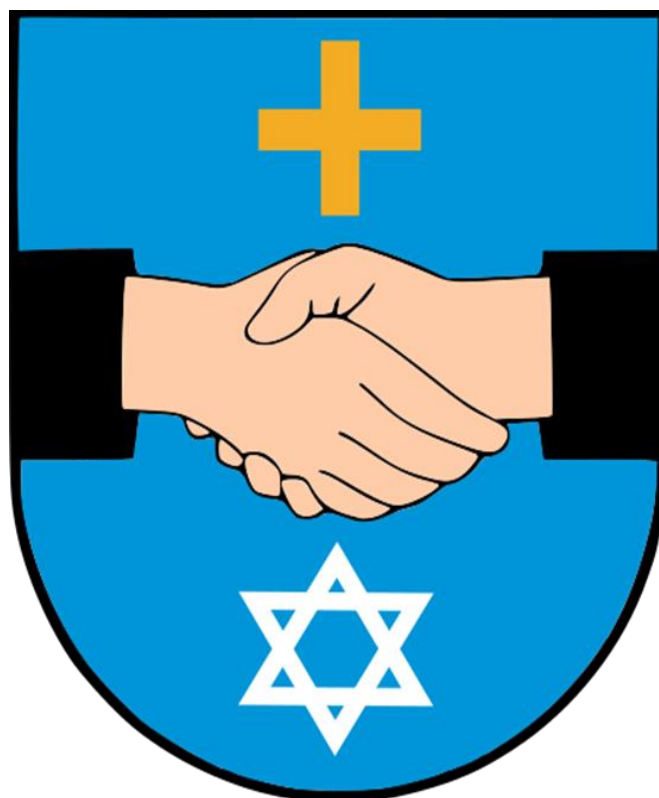

**SPRAWOZDANIE Z REALIZACJI
GMINNEJ STRATEGII ROZWIĄZYWANIA
PROBLEMÓW SPOŁECZNYCH
MIASTA I GMINY KOLBUSZOWA
NA LATA 2013 – 2020**

za 2016 rok

I. Wprowadzenie

Tworzenie lokalnej strategii rozwiązywania problemów społecznych przez samorząd gminy wynika wprost z art. 17 ust. 1, pkt. 1 Ustawy o pomocy społecznej z 12.03.2004 r., który stanowi, że: „Do zadań gminy o charakterze obowiązkowym należy: opracowanie i realizacja gminnej strategii rozwiązywania problemów społecznych ze szczególnym uwzględnieniem programów pomocy społecznej, profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych i innych, których celem jest integracja osób i rodzin z grup szczególnego ryzyka”.

Strategia ma na celu przeciwdziałać marginalizacji osób i rodzin. Jej priorytetem jest wspieranie osób ubogich, bezrobotnych, znajdujących się w trudnej sytuacji życiowej, dążenie do minimalizacji skutków niepełnosprawności, ograniczenie negatywnych skutków starości.

Gminna strategia rozwiązywania problemów społecznych została opracowana na okres ośmiu lat i obejmuje lata 2013-2020. Ustanowiona została uchwałą nr XXXVI/413/13 Rady Miejskiej w Kolbuszowej z dnia 27.03.2013 r. Koordynowanie i monitorowanie strategii powierzono Miejsko - Gminnemu Ośrodkowi Pomocy Społecznej w Kolbuszowej, który został zobowiązany do corocznego przekazywania sprawozdania z jej realizacji.

II. Sprawozdanie z realizacji strategii za 2016 rok

CEL STRATEGICZNY I: Aktywizacja i integracja grup zagrożonych wykluczeniem społecznym

I. Wsparcie bezrobotnych i poszukujących pracy

Trwały brak pracy prowadzi do narastania wielu negatywnych kwestii społecznych: obniżenia standardu życia, pojawienia się poczucia krzywdy, frustracji, sprzyja izolacji społecznej, staje się czynnikiem utraty kwalifikacji zawodowych, pogarsza stan zdrowia, wpływa na wzrost konfliktów społecznych i zachowań patologicznych.

Długotrwały brak pracy powoduje szybką degradację ekonomiczną jednostki i rodziny, potęguje biedę oraz rozszerza sferę ubóstwa i wykluczenia społecznego. Bezpośrednią konsekwencją długotrwałego braku pracy jest rodzenie się nowego ubóstwa, tj. pauperyzacja rodzin, które wcześniej radziły sobie same w sferze zaspokajania podstawowych potrzeb.

Stopa bezrobocia w powiecie kolbuszowskim kształtowała się na koniec grudnia 2016 roku na poziomie 11,6 %. W porównaniu do 2015 roku (13,2%) bezrobocie w powiecie kolbuszowskim zmalało. Na koniec grudnia 2016 roku w Powiatowym Urzędzie Pracy w Kolbuszowej z terenu gminy Kolbuszowa zarejestrowanych było 1023 osób bezrobotnych, w tym 524 kobiety, a w 2015 r. - 1181 osób bezrobotnych.

Powiatowy Urząd Pracy w Kolbuszowej w roku 2016 udzielił osobom z terenu gminy Kolbuszowa różnych form wsparcia, między innymi:

- skierowanie na staże - 274 osoby,
- prace interwencyjne - 80 osób,
- refundacja wynagrodzeń osób do 30 roku życia - 61 osób,
- dofinansowanie podejmowania działalności gospodarczej - 39 osób,
- refundacja kosztów wyposażenia i doposażenia stanowiska pracy - 29 osób,
- szkolenia - 28 osób,
- dofinansowanie wynagrodzenia skierowanych bezrobotnych powyżej 50 roku życia - 10 osób,
- roboty publiczne - 9 osób,
- bon na zasiedlenie - 6 osób,
- bon zatrudnieniowy - 6 osób,
- zatrudnienie wspierane - 1 osoba.

Wskazane formy wsparcia były częściowo finansowane w ramach Regionalnego Programu Operacyjny 7.1, Regionalnego Programu Operacyjnego 7.2 i Programu Operacyjnego Wiedza Edukacja Rozwój 1.1.2.

Miejsko - Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Kolbuszowej udzielił wsparcia w 2016 roku 338 rodzinom (1125 osób), w których główną przyczyną trudnej sytuacji było bezrobocie.

Na terenie gminy Kolbuszowa od 2004 roku działa Stowarzyszenie Na Rzecz Rozwoju Powiatu Kolbuszowskiego „NIL”. Jest organizacją pozarządową typu non-profit, której głównym celem jest pobudzenie rozwoju gospodarczego i społecznego powiatu kolbuszowskiego.

Do głównych zadań statutowych organizacji należy: wspieranie przedsiębiorczości i inicjatyw gospodarczych, podnoszenie wiedzy społeczno-ekonomicznej społeczeństwa, przeciwdziałanie bezrobociu, rozwój społeczeństwa obywatelskiego, wspieranie oświaty, edukacji i wychowania oraz ochrona praw człowieka.

Od 2013 r. przy Stowarzyszeniu działa Centrum Integracji Społecznej, gdzie zatrudnieniem socjalnym w 2016 r. objęto 23 osoby z terenu gminy Kolbuszowa (3 osoby

kontynuowały udział z roku 2015, a 20 osób rozpoczęło udział w roku 2016). Powiatowy Urząd Pracy w Kolbuszowej finansuje świadczenia integracyjne wypłacane uczestnikom zatrudnionym w CIS.

Stowarzyszenie NIL w 2016 r. realizowało 5 projektów związanych z tematyką osób bezrobotnych oraz prowadzono poradnictwo zawodowe pozaprojektowe oraz aktywizację osób w ramach środków własnych. Żadne z tych działań nie obejmowało jednak wyłącznie terenu gminy Kolbuszowa, ale teren jednego lub dwóch powiatów i nie od wszystkich osób zbierano dane w postaci adresu. W związku z tym nie było możliwości dokładnego zweryfikowania ile osób z gminy Kolbuszowa skorzystało ze wsparcia.

W ramach projektów współfinansowanych ze środków UE (z wyłączeniem działań własnych niefinansowanych ze środków UE) wsparciem objęto 122 osoby z terenu gminy Kolbuszowa.

W stowarzyszeniu NIL w ubiegłym roku w ramach umowy z Powiatem Kolbuszowskim udzielono 400 bezpłatnych porad prawnych dla osób z powiatu kolbuszowskiego.

W 2016 roku na terenie gminy Kolbuszowa działały 2 spółdzielnie socjalne: „Smak” i „Akademia Smaku”. Spółdzielnie socjalne prowadzą gastronomiczną działalność usługową. Zajmują się przygotowaniem i dostarczaniem żywności dla odbiorców zewnętrznych.

Na terenie gminy Kolbuszowa jest zarejestrowanych łącznie 1950 podmiotów gospodarczych, w tym w 2016 roku zostało zarejestrowanych 172 nowe podmioty gospodarcze.

Na terenie Gminy została utworzona również Kolbuszowska Podstrefa Specjalnej Strefy Ekonomicznej EURO – Park Mielec, która obejmuje trzy działki o łącznej powierzchni 7,9944 ha. Gmina poszukuje inwestorów chętnych do prowadzenia działalności w strefie.

II. Ograniczenie zjawiska ubóstwa jako podstawowego czynnika przyczyniającego się do wykluczenia społecznego

Pomoc społeczna ma na celu umożliwienie osobom i rodzinom przezwycięzenie trudnych sytuacji życiowych, których nie są w stanie pokonać wykorzystując własne środki, możliwości i uprawnienia. Podstawową przesłanką do uzyskania przez osoby i rodziny wsparcia w ramach pomocy społecznej jest trudna sytuacja życiowa i brak możliwości jej pokonania mimo uprzedniego wykorzystania własnych środków, możliwości i uprawnień.

Wspieranie osób i rodzin w wysiłkach zmierzających do zaspokojenia niezbędnych potrzeb życiowych i umożliwienie im życia w warunkach odpowiadających godności człowieka odbywa się poprzez realizację świadczeń pomocy społecznej, podejmowanie działań zmierzających do życiowego usamodzielnienia osób i rodzin oraz ich integrację ze środowiskiem poprzez realizację pracy socjalnej i poradnictwa, udzielenie pomocy w formie świadczeń rodzinnych i funduszu alimentacyjnego oraz prowadzenie postępowań wobec dłużników alimentacyjnych.

Miejsko - Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej (M-GOPS) w Kolbuszowej realizuje pomoc w formie finansowej m.in.: wypłaty świadczeń (zasiłków: celowych, stałych, okresowych) i niefinansowej m.in.: pracy socjalnej, posiłków, zapewnienie pomocy rzeczowej dla rodzin, pomoc w dożywianiu dzieci w szkole, usług opiekuńczych, specjalistycznych usług opiekuńczych, objęcie ubezpieczeniem zdrowotnym, skierowanie do domów pomocy społecznej, skierowanie do Centrum Integracji Społecznej i Środowiskowego Domu Samopomocy.

W gminie Kolbuszowa na dzień 31.12.2016 r. zameldowanych było 24845 osób. Ośrodek Pomocy Społecznej w 2016 r. udzielił pomocy 845 rodzinom o łącznej liczbie 2486 osób w rodzinach co stanowi 10 % wszystkich mieszkańców gminy.

Powody udzielenia wsparcia rodzinom korzystającym z pomocy społecznej w 2016 r. to:

- ubóstwo - 415 rodzin (1294 osoby)
- bezrobocie - 328 rodzin (1125 osób)
- niepełnosprawność - 357 rodzin (978 osób)
- długotrwała lub ciężka choroba - 248 rodzin (653 osoby)
- alkoholizm - 60 rodzin (138 osób)
- bezdomność - 4 osoby samotnie gospodarujące
- bezradność w sprawach opiekuńczo - wychowawczych i prowadzenia gospodarstwa

domowego ogółem - 131 rodzin (417 osób) w tym:

- rodziny niepełne - 59 rodzin (202 osoby)
  - rodziny wielodzietne - 27 rodzin (153 osoby)
- potrzeba ochrony macierzyństwa - 123 rodziny (625 osób) w tym:
wielodzietność - 85 rodzin (463 osoby)
- przemoc - 23 rodziny (96 osób)
- trudności w przystosowaniu do życia po opuszczeniu zakładu karnego - 16 rodzin (31 osób)
- zdarzenie losowe - 1 osoba samotnie gospodarująca
- sytuacja kryzysowa - 1 rodzina (3 osoby).

Doświadczenia kilku ostatnich lat potwierdziły, iż jedną z bardziej skutecznych form pomocy jest dożywianie w szkołach i przedszkolach dzieci z rodzin o niskich dochodach. W 2016 roku z dożywiania skorzystało 578 dzieci w ramach programu „Pomoc państwa w zakresie dożywiania”.

Od 1 kwietnia 2016 r. Miejsko - Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej wypłaca w ramach ustawy o pomocy państwa w wychowywaniu dzieci, świadczenie wychowawcze 500+. W ubiegłym roku w/w świadczenie otrzymało 1774 rodziny na 3716 dzieci z terenu gminy Kolbuszowa.

W gminie Kolbuszowa z pomocy w formie dodatku mieszkaniowego w 2016 roku skorzystało 97 rodzin.

W 2016 r. poza świadczeniami pieniężnymi mieszkańcy gminy Kolbuszowa skorzystali z różnych form pomocy niematerialnej, jak.:

- poradnictwo prawne, m.in. pomoc w sporządzaniu pozwów o alimenty, reprezentowanie podopiecznych w sprawach o ustalenie opieki nad dziećmi, wydawanie opinii dotyczących sytuacji rodzinnej dla potrzeb Powiatowego Centrum Pomocy Rodzinie oraz Sądu.
- podejmowanie interwencji w przypadkach występowania przemocy w rodzinie,
- pomoc w załatwianiu ważnych spraw życiowych,
- praca socjalna na rzecz osób i rodzin oraz środowiska, w którym funkcjonują.

Praca socjalna wymagająca od pracowników socjalnych interdyscyplinarnego przygotowania, ma na celu ułatwienie funkcjonowania osób i rodzin w środowisku społecznym oraz rozwijanie poczucia ich własnej wartości poprzez wykorzystanie ich możliwości.

W roku 2016 z pomocy społecznej skorzystało ogółem 845 rodzin, w tym wyłącznie w postaci

pracy socjalnej 168 rodzin.

Ośrodek Pomocy tworzył listy osób i rodzin uprawnionych do otrzymania żywności z Programu Operacyjnego Pomoc Żywnościowa na lata 2014-2020 i prowadził niezbędną dokumentację związaną z weryfikacją osób uprawnionych. Ośrodek Pomocy Społecznej wydawał „skierowania do odbioru żywności” dla osób i rodzin o niskich dochodach, które spełniały wymogi określone w art. 7 i 8 ustawy o pomocy społecznej oraz uchwały dotyczącej dożywiania. Z tej formy pomocy skorzystało 1262 osoby z gminy Kolbuszowa. M-GOPS przy realizacji tego zadania stale współpracuje z organizacjami pozarządowymi tj. Polskim Komitetem Pomocy Społecznej (PKPS), Stowarzyszeniem „NIL” oraz Caritas.

W gminie Kolbuszowa na rzecz społeczności lokalnej organizuje się szereg spotkań między innymi: spotkanie wigilijne na kolbuszowskim rynku, pikniki rodzinne, liczne zawody i imprezy sportowe.

III. Rozwój zintegrowanego systemu przeciwdziałania bezdomności

Bezdomność na terenie miasta i gminy Kolbuszowa jest zjawiskiem marginalnym. W 2016 r. odnotowano 4 osoby bezdomne. W dwóch przypadkach wydano decyzje kierujące do schroniska dla osób bezdomnych (1 dla mężczyzny i 1 dla kobiety). Osoby te są bezdomne m.in.: z powodu rozpadu rodziny i nałogów.

Na terenie tut. gminy nie istnieją instytucje świadczące usługi dla osób bezdomnych - takie jak: schroniska, domy dla bezdomnych, noclegownie. M-GOPS w Kolbuszowej współpracuje ze schroniskami, noclegowniami i jadłodajniami z terenu woj. podkarpackiego zapewniającymi pomoc w formie schronienia.

Osoby bezdomne i ubogie z gminy Kolbuszowa korzystają z gorącego posiłku przygotowywanego przez Jadłodajnię Caritas.

CEL STRATEGICZNY II: Rozwój zintegrowanego systemu wsparcia rodziny ze szczególnym uwzględnieniem pozycji dzieci i młodzieży

I. Zbudowanie zintegrowanego systemu wsparcia rodziny w wypełnianiu funkcji opiekuńczo – wychowawczych oraz zapewnienie odpowiednich warunków życia dzieciom w naturalnym środowisku rodzinnym

Doświadczenie pracowników Miejsko - Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej

w Kolbuszowej w pracy z rodzinami z problemami opiekuńczo - wychowawczymi wskazuje na potrzebę coraz bardziej pogłębionej i zindywidualizowanej pracy. Większe zaangażowanie osoby pomagającej może być jednym z warunków osiągnięcia sukcesu w pracy z rodziną.

Praca socjalna z rodzinami z problemami opiekuńczo - wychowawczymi w dużej mierze prowadzona jest przez pracowników socjalnych, których działania nakierowane są na zabezpieczenie podstawowych potrzeb socjalno - bytowych klientów.

Główną formą wsparcia dla rodzin z problemami opiekuńczo - wychowawczymi są usługi asystenta rodziny. Zaangażowanie asystenta rodziny skupia się między innymi na: wspieraniu rodziny w pokonywaniu trudności i barier, pomocy w uzyskaniu poprawy sytuacji życiowej w różnych obszarach funkcjonowania społecznego, wdrożeniu prawidłowych postaw życiowych, rodzicielskich członków rodziny oraz odbudowaniu więzi i relacji rodzinnych. Asystent rodziny koncentruje się w swojej pracy na wzmocnieniu rodziny i pobudzaniu aktywności wszystkich członków rodziny w dążeniu do poprawy sytuacji życiowej rodziny i właściwego wypełniania funkcji opiekuńczo – wychowawczych przy wykorzystaniu zasobów własnych rodzin oraz wsparcia środowiska lokalnego.

Miejsko – Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Kolbuszowej w 2016 roku zatrudniał trzech asystentów rodziny w tym jednego na zastępstwo. Pomocą asystentów rodziny zostało objętych 24 rodziny (72 dzieci w rodzinach).

Asystenci rodzin odbyli w ciągu 2016 r. szkolenia, konferencje, seminarium: Profilaktyka krzywdzenia małych dzieci. Wsparcie relacji rodzic-dziecko w oparciu o koncepcje mentalizacji (2 asystentów), Możliwość oddziaływań na osoby podejrzane o stosowanie przemocy w rodzinie (1 asystent), Praca asystenta rodziny w praktyce (2 asystentów), Zaburzenia więzi u dzieci i młodzieży doświadczających przemocy (2 asystentów), Zasady bezpiecznego kontaktu z osobami zaburzonymi psychicznie (2 asystentów), Trudne sytuacje w pracy Zespołów Interdyscyplinarnych i Grup Roboczych - kontakt z osobą pokrzywdzoną i osobą stosującą przemoc (2 asystentów), Adopcja - rodzicielstwo serca (1 asystent), asystentura jako alternatywna forma pomocy rodzinie - praca asystenta z rodzinami o szczególnych potrzebach (1 asystent), Praca z osobami z zaburzeniami psychicznymi (1 asystent), Prowadzenie treningów umiejętności społecznych w zakresie specjalistycznych usług opiekuńczych (1 asystent).

W 2016 roku w rodzinach zastępczych, umieszczono 2 dzieci. Ośrodek Pomocy Społecznej sfinansował pobyt tych dzieci w kwocie 1122,73 zł.

Placówkę opiekuńczo - wychowawczą opuściło 1 dziecko. Z terenu tut. gminy w 2016

roku jeden wychowanek usamodzielniał się.

Na kontynuowanie nauki dla 4 osób usamodzielnianych z rodzin zastępczych Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie (PCPR) przeznaczył kwotę 24199,20 zł, natomiast dla 2 osób z placówek opiekuńczo-wychowawczych przeznaczono kwotę 5099,60 zł.

PCPR w Kolbuszowej przeznaczył 45815,63 zł na pokrycie kosztów utrzymania dzieci z naszej gminy przebywających w placówkach opiekuńczo - wychowawczych (1 dziecko w placówce poza powiatem), a 38057,35 zł na dzieci w rodzinach zastępczych.

Miejsko – Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Kolbuszowej, Dział Świadczeń Rodziny w roku 2016 udzielił pomocy dla 2077 rodzinom (5887 osób w rodzinie, w tym 2605 dzieci). Wyłącznie z zasiłku rodzinnego skorzystało 1191 rodzin (4652 osoby w rodzinie, w tym 2408 dzieci).

II. Wsparcie dzieci i młodzieży w kształceniu i wszechstronnym rozwoju

W 2016 roku w Poradni Psychologiczno - Pedagogicznej w Kolbuszowej z usług psychologa, pedagoga i logopedy skorzystało łącznie 595 dzieci i młodzieży zamieszkałych na terenie gminy Kolbuszowa.

W tut. gminie w 2016 roku funkcjonowało 7 przedszkoli publicznych, 3 niepubliczne, 7 oddziałów przedszkolnych przy szkołach podstawowych (łącznie 814 dzieci). We wszystkich zespołach szkół i szkołach podstawowych z terenu gminy była zapewniona opieka pozalekcyjna nauczycieli lub funkcjonowały świetlice szkolne (9 świetlic). Pomocą świetlicową objętych było 395 dzieci. W szkołach odbyło się 107 pogadanek integracyjnych.

Gmina Kolbuszowa w roku 2016 przeznaczyła na inwestycje w placówkach oświatowych kwotę 17711,34 zł.

Miejsko - Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Kolbuszowej w 2016 roku świadczył usługi specjalistyczne dla 13 niepełnosprawnych dzieci z zaburzeniami psychicznymi. Koszt świadczonych usług specjalistycznych wyniósł 63994,10 zł.

W Kolbuszowej działa świetlica profilaktyczno – wychowawcza przy Polskim Komitecie Pomocy Społecznej (Stowarzyszenie Charytatywne Zarząd Miejsko - Gminny w Kolbuszowej - PKPS). W 2016 r. w zajęciach świetlicy profilaktyczno - wychowawczej uczestniczyło 32 dzieci z terenu tut. gminy.

Świetlica adresuje swoją pomoc do dzieci i młodzieży w wieku 6 -15 lat, uczęszczających do szkoły podstawowej lub gimnazjum, wywodzących się z rodzin przeżywających trudności

w wypełnianiu funkcji opiekuńczo - wychowawczych i prowadzeniu gospodarstwa domowego, w szczególności z rodzin ubogich, rozbitych, niepełnych, niezaradnych, zagrożonych wykluczeniem społecznym lub uzależnieniami. Ponadto w 2016 r. 56 dzieci z terenu gminy Kolbuszowa uczestniczyło w półkoloniach.

Polski Komitet Pomocy Społecznej realizuje własne programy profilaktyczne i pomocowe w ramach umów z Województwem Podkarpackim, w 2016 r. były to programy:

- „*Świetlica wielu szans*” - program realizowany był od 06.06.2016 r. do 15.12.2016 r. i miał na celu wspieranie rodzin w realizacji funkcji opiekuńczo - wychowawczej, poprzez udzielanie pomocy w nauce dzieciom i młodzieży, rozwijanie zainteresowań i uzdolnień wychowanków, organizację czasu wolnego. W ramach programu zorganizowano wypoczynek letni w świetlicy dla 60 dzieci, zajęcia wakacyjne w Klubie Dziecięcym PKPS w Krośnie dla 10 dzieci, zajęcia wakacyjne w Komorowie dla 45 dzieci.

- „*Pochłonięci sportem - wolni od nalogów*” - program realizowano w okresie od 01.09.2016 r. do 30.11.2016 r. i miał na celu zmniejszenie rozmiarów spożywania alkoholu przez dzieci i młodzież poprzez prowadzenie działań promujących zdrowy styl życia oraz ukazujących zagrożenia używania alkoholu i innych środków psychoaktywnych. Zorganizowano spektakle profilaktyczne dla ok. 400 uczniów szkół z terenu miasta Kolbuszowa oraz uczniów świetlic socjoterapeutycznych z Głogowa Małopolskiego, Wysokiej Głogowskiej, Bud Głogowskich i Przewrotnego.

W gminie Kolbuszowa organizuje się szereg spotkań na rzecz rozwoju dzieci i młodzieży m.in.: warsztaty kulinarne, warsztaty plastyczne, zajęcia sportowo – rekreacyjne, zajęcia wychowania fizycznego na basenie w Kolbuszowej.

Placówki oświatowe z terenu gminy realizowały szereg projektów skierowanych do dzieci i młodzieży. Projekty te były dla dzieci szczególnie uzdolnionych oraz dla dzieci wymagających dodatkowych zajęć korekcyjno - edukacyjnych i wsparcia.

Na terenie gminy Kolbuszowa funkcjonuje Zespół Szkół Specjalnych o zasięgu powiatowym. W zajęciach uczestniczą dzieci i młodzież, które mają orzeczenie z Poradni Psychologiczno - Pedagogicznej o potrzebie specjalnego kształcenia. Dzięki uczestnictwu w tych zajęciach dzieci mają możliwość indywidualnego kształcenia, dostosowanego do swojej niepełnosprawności. Oprócz standardowych zajęć edukacyjnych i wychowawczych, podopieczni mają możliwość uczestniczenia w przedstawieniach teatralnych, tanecznych i muzycznych, w przeglądach i konkursach, zajęciach dodatkowych i okolicznościowych imprezach z udziałem zaproszonych gości i rodziców. Szkoła otrzymała certyfikat „Szkoly z Klasą.”

Na terenie gminy funkcjonuje także Regionalna Fundacja Rozwoju „Serce”, która aktywnie działa na rzecz dzieci i młodzieży. W 2016 roku prowadziła:

- Program stypendialny: „Akademia Młodych Serc” i Stypendia Pomostowe – program realizowany w partnerstwie z Fundacją Edukacyjną Przedsiębiorczości. Łącznie przyznano 38 stypendiów dla utalentowanych studentów z gminy Kolbuszowa.
- Akcje: Wyprawka, Remonty, Opał na zimę.
- Fundacja zorganizowała zimowy i letni wypoczynek dla dzieci i młodzieży (łącznie 110 osób).
- Akcja zbiórki żywności - Wielkanocna zbiórka żywności (żywność trafiła do 77 rodzin), Akcja „Podziel się posiłkiem” (39 rodzin), Świąteczna zbiórka żywności (pomoc otrzymało 89 rodzin).

CEL STRATEGICZNY III: Wspieranie rodzin i osób dotkniętych problemami uzależnień i przemocy

I. Profilaktyka i przeciwdziałanie przemocy w rodzinie

Przemocą w rodzinie określane jest każde zachowanie skierowane wobec osoby bliskiej, którego celem jest utrzymanie nad nią kontroli i władzy. Przemoc w rodzinie to zamierzone, wykorzystujące przewagę sił działanie przeciwko członkowi rodziny naruszające jego godność oraz podstawowe prawa i wolności, powodujące cierpienie i szkody. Przemoc w rodzinie jest rozumiana jako jednorazowe lub powtarzające się umyślne działanie lub zaniechanie, naruszające prawa lub dobra osobiste członków rodziny, w szczególności narażające te osoby na niebezpieczeństwo utraty życia, zdrowia, naruszające ich godność, nietykalność cielesną, wolność, w tym seksualną, powodujące szkody na ich zdrowiu fizycznym lub psychicznym, a także wywołujące cierpienia i krzywdy moralne u osób dotkniętych przemocą.

Profilaktyka i zapobieganie przemocy w rodzinie są bardzo ważne ze względu na skuteczność działań i zmniejszenie liczby osób nią zagrożonych. W ramach działań Zespołu Interdyscyplinarnego ds. Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie w gminie Kolbuszowa realizowana jest procedura „Niebieskie Karty”. W roku 2016 była ona prowadzona w 86 rodzinach, w których osób poszkodowanych było 212, w tym 9 osób starszych i 85 dzieci. Podejrzanych o stosowanie przemocy było 88 osób, w tym 84 mężczyzn i 4 kobiety. W ubiegłym roku założono 64 „Niebieskie Karty A”(w tym wszczęto 43 nowe procedury).

Działania podejmowane w 2016 r. przez M-GOPS wobec osób doświadczających

przemocy w rodzinie to m.in.: praca socjalna i monitoring (205), motywowanie do uczestnictwa w grupach wsparcia (42), pomoc finansowa i rzeczowa (72), dożywianie (25), motywowanie do podjęcia terapii rodzinnej i małżeńskiej (16), motywowanie do podjęcia leczenia odwykowego (2), motywowanie do skorzystania z indywidualnych konsultacji (53), wskazanie możliwości skorzystania z bezpłatnej pomocy prawnej (25), motywowanie i skierowanie do Poradni Psychologiczno-Pedagogicznej (6), współpraca z asystentem rodziny (7), wydanie karty do odbioru żywności z Programu POPŻ (72), wnioski do sądu o wgląd w sytuację rodziny (2), wsparcie pedagoga szkolnego (69).

Działania podejmowane przez pracowników M-GOPS wobec sprawców przemocy to m.in.: praca socjalna i monitoring (84), motywowanie i kierowanie do udziału w programie edukacyjno-korekcyjnym (61), motywowanie do podjęcia leczenia odwykowego i terapii uzależnień (26), pomoc finansowa i rzeczowa (10), motywowanie do leczenia psychiatrycznego (1), motywowanie do skorzystania z pomocy psychologicznej (4), zgłoszenie do prokuratury o podejrzenie popełnienia przestępstwa z art. 207 kk (7), kierowanie wniosku do prokuratury o przymusowe leczenie odwykowe (2), kierowanie do Poradni Psychologiczno-Pedagogicznej (1), motywowanie i kierowanie do podjęcia terapii rodzinnej (7), rozmowy motywujące do zmiany zachowania i powstrzymania się od nadużywania alkoholu (25), motywowanie i kierowanie do indywidualnej konsultacji (5), motywowanie do podjęcia zatrudnienia (2), motywowanie i kierowanie do udziału w grupie wsparcia AA (5), współpraca z asystentem rodziny (1), wydanie karty do odbioru żywności z Programu POPŻ (27).

Działania podejmowane wobec świadków przemocy w rodzinie to m.in.: praca socjalna (9), monitoring (6), kierowanie do Poradni Psychologiczno-Pedagogicznej (2), motywowanie do działań na rzecz poprawy zachowania sprawcy (1), współpraca z asystentem rodziny (1).

Ośrodek Pomocy Społecznej w partnerstwie z Miejsko - Gminnym Domem Kultury w Głogowie Małopolskim i Stowarzyszeniem „Razem” w Budach Głogowskich brał udział w projekcie „Co ci da złość?! Sztuka przeciw przemocy.” W projekcie uczestniczyły dzieci i młodzież z rodzin, w których występuje zjawisko przemocy.

Ośrodek Pomocy Społecznej dla skutecznej pomocy osobom poszkodowanym współpracuje z: Powiatowym Centrum Pomocy Rodzinie, Gminną Komisją Rozwiązywania Problemów Alkoholowych, Poradnią Psychologiczno – Pedagogiczną, Komendą Powiatową Policji, Strażą Miejską, Prokuraturą Rejonową, Kuratorami Sądowymi, Pogotowiem Ratunkowym, pedagogami i nauczycielami ze szkół i przedszkoli.

II. Profilaktyka i rozwiązywanie problemów uzależnień

Świadomość społeczna na temat profilaktyki i leczenia uzależnień jest istotnym elementem w walce z tym zjawiskiem społecznym. Szerzące się zjawisko alkoholizmu dotyka wielu mieszkańców miasta i gminy, nie respektuje płci, wieku ani statusu intelektualnego. W wielu środowiskach daje się zauważyć zjawisko „dziedziczenia” alkoholizmu. Problem nadużywania alkoholu jest bardzo skomplikowany, ponieważ obok alkoholizmu występują zaburzenia komunikacji między członkami rodziny, ubóstwo, problemy wychowawcze i zdrowotne. Niepokojącym jest fakt wzrastania liczby osób uzależnionych od alkoholu i obniżania wieku pierwszego z nim kontaktu.

Miejsko - Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Kolbuszowej w roku 2016, udzielił pomocy materialnej 68 rodzinom na kwotę 238283,98 zł, które borykały się z problemem nadużywania alkoholu co najmniej jednego członka rodziny.

Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w Kolbuszowej udzieliła 76 porad dotyczących szeroko rozumianego zagadnienia uzależnień. Do dobrowolnego leczenia zmotywowano 36 osób, a do prokuratury lub sądu o leczenie odwykowe skierowano 3 wnioski. Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych realizowała zadania strategiczne, które uwzględniały: zwiększenie dostępności pomocy terapeutycznej i rehabilitacyjnej dla osób uzależnionych od alkoholu, udzielanie rodzinom, w których występują problemy alkoholowe pomocy psychospołecznej i prawnej, a w szczególności ochrony przed przemocą w rodzinie oraz profilaktykę dotyczącą szkodliwości nadużywania napojów alkoholowych i środków psychoaktywnych.

W ramach profilaktyki uzależnień GKRPA rozpowszechniła 20 szt. różnego rodzaju ulotek, plakatów i broszur.

Na terenie gminy Kolbuszowa działa Poradnia Leczenia Uzależnień, gdzie można uzyskać specjalistyczną pomoc i wsparcie. W 2016 roku osoby z terenu gminy Kolbuszowa skorzystały z pomocy w formie:

- indywidualnej terapii uzależnień - 165 osób
- grupowej terapii leczenia uzależnień - 48 osób
- skierowanie do placówek stacjonarnych - 9 osób
- pomocy psychologa - 3424 osoby
- pomocy psychiatry - 1885 osób
- opieki terapeutycznej - 874 osoby.

CEL STRATEGICZNY IV: Utworzenie zintegrowanego systemu wsparcia dla osób starszych i niepełnosprawnych

I. Wyrównywanie szans osób niepełnosprawnych we wszystkich dziedzinach życia społecznego i gospodarczego poprzez stworzenie warunków do samodzielnego, pełnego i czynnego uczestnictwa w życiu zawodowym i społecznym

Niepełnosprawność to kwestia społeczna, która dotyka znacznej części mieszkańców miasta i gminy Kolbuszowa, ograniczając ich możliwości funkcjonowania i rozwoju na wielu płaszczyznach. Za niepełnosprawne uważa się osoby, które posiadają stopień niepełnosprawności orzeczonej przez Zespół d/s Orzekania o Niepełnosprawności, komisje przy ZUS, KRUS i MSWiA oraz inne osoby z dysfunkcjami fizycznymi, psychicznymi i umysłowymi, powodującymi trwałe lub okresowe utrudnienia, ograniczenia uniemożliwiające pełnienie ról i zadań społecznych na poziomie powszechnie przyjętych kryteriów społecznych.

Z różnych form wsparcia Miejsko - Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Kolbuszowej z tytułu niepełnosprawności skorzystało w 2016 roku 450 osób (228 kobiet i 222 mężczyzn). W 2016 roku Ośrodek Pomocy udzielił pomocy 6 osobom starszym i niepełnosprawnym w postaci gorącego posiłku wraz z dowozem.

Na terenie gminy Kolbuszowa działa Środowiskowy Dom Samopomocy. Jest to ośrodek wsparcia dla osób z zaburzeniami psychicznymi, który ma na celu zwiększenie ich zaradności i samodzielności życiowej oraz ich integracji społecznej. Z uczestnictwa w zajęciach i terapii Środowiskowego Domu Samopomocy w Kolbuszowej skorzystało w 2016 r. 59 osób, a z terenu gminy Kolbuszowa 44 osoby.

Powiatowy Zespół Do Spraw Orzekania o Niepełnosprawności w Kolbuszowej w 2016 roku wydał 643 orzeczenia dla osób dorosłych i 55 orzeczeń dla osób do 16-tego roku życia z terenu tut. gminy.

Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Kolbuszowej działa na rzecz osób niepełnosprawnych. Zadania PCPR to refundacja kosztów zaopatrzenia osób niepełnosprawnych w przedmioty ortopedyczne i środki pomocnicze, dofinansowania do zaopatrzenia w sprzęt rehabilitacyjny, dofinansowania uczestnictwa osób niepełnosprawnych i ich opiekunów w turnusach rehabilitacyjnych, dofinansowania organizacji sportu, kultury,

rekreacji i turystyki na rzecz osób niepełnosprawnych oraz dofinansowania w zlikwidowaniu barier architektonicznych. W ubiegłym roku PCPR podjął się likwidacji barier architektonicznych w 4 rodzinach na terenie gminy Kolbuszowa. Osoby niepełnosprawne mogą również skorzystać z wypożyczalni sprzętu rehabilitacyjnego.

Dział Świadczeń Rodziny Miejsko – Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Kolbuszowej wypłacił w 2016 roku 825 osobom zasiłki pielęgnacyjne na podstawie orzeczenia o stopniu niepełnosprawności. Z tytułu opieki nad niepełnosprawnym członkiem rodziny w 2016 roku przyznano również: 92 świadczenia pielęgnacyjne, 97 specjalnych zasiłków opiekuńczych i 49 zasiłków dla opiekuna.

Na terenie gminy Kolbuszowa działają także Warsztaty Terapii Zajęciowej, których głównym celem jest rehabilitacja zawodowa i społeczna osób niepełnosprawnych. W 2016 roku w zajęciach WTZ wzięło udział 55 uczestników, w tym 24 osoby z gminy Kolbuszowa.

II. Przeciwdziałanie wykluczeniu społecznemu ludzi starszych

Na terenie miasta i gminy Kolbuszowa na dzień 31.12.2016 r. zamieszkiwało 4136 osób w wieku poprodukcyjnym, w tym 2807 kobiet i 1329 mężczyzn.

Ze wszystkich form wsparcia (łącznie z pracą socjalną) Miejsko – Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Kolbuszowej skorzystało 197 osób starszych, w tym 143 kobiety i 54 mężczyzn. Spośród nich 103 osoby to osoby niepełnosprawne, z czego 73 to kobiety i 30 to mężczyźni. Jedynie 4,76 % osób starszych, z ogólnej liczby osób w wieku poprodukcyjnym, zamieszkujących na terenie gminy Kolbuszowa korzysta ze świadczeń pomocy społecznej. Ponieważ w większości przypadków są to osoby samotne, schorowane i wymagające pomocy osób drugich w czynnościach dnia codziennego, gmina zapewnia im usługi opiekuńcze, dowóz gorącego posiłku do miejsca zamieszkania oraz pomoc finansową.

W roku 2016 z pomocy w formie usług opiekuńczych dla osób starszych i niepełnosprawnych skorzystało 59 osób, w tym: 51 w formie pomocy domowej i 15 w formie pomocy sąsiedzkiej. Z obu w/w form pomocy skorzystało 7 osób.

Liczba zatrudnionych opiekunek do świadczenia usług w roku 2016 r. w M-GOPS wynosiła:

- pomoc domowa - 11 osób
- pomoc sąsiedzka - 9 osób

W 2016 roku 4 osoby zostało skierowane przez Miejsko - Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Kolbuszowej do domów pomocy społecznej (dps). W różnego rodzaju domach

pomocy w ubiegłym roku łącznie przebywało 20 osób z gminy Kolbuszowa. Ośrodek Pomocy Społecznej dopłacał do utrzymania 15 osób (w tym: 1 osoba w dps dla osób w podeszłym wieku, 5 osób w dps dla osób niepełnosprawnych intelektualnie, 5 osób w dps dla osób przewlekle psychicznie chorych, 3 osób w dps dla osób niepełnosprawnych fizycznie, 1 osoba w dps dla osób somatycznie chorych).

W ramach Polskiego Komitetu Pomocy Społecznej Stowarzyszenie Charytatywne Zarząd Miejsko - Gminny w Kolbuszowej działa Klub Starszych Nastolatków, z którego w 2016 roku z terenu naszej gminy skorzystało 55 osób.

Na terenie gminy Kolbuszowa działa Polski Związek Emerytów, Rencistów i Inwalidów, który organizuje różnego rodzaju imprezy kulturalno-edukacyjne dla osób starszych i niepełnosprawnych. Związek pozyskuje również środki finansowe na zajęcia dla emerytów (basen, gimnastyka), kursy komputerowe, wykłady i prelekcje z różnych dziedzin. Emeryci uczestniczą także w różnych wycieczkach krajoznawczych.

Na terenie gminy Kolbuszowa działa Zakład Opiekuńczo - Leczniczy, który świadczy pomoc pielęgnacyjno-medyczną dla osób niepełnosprawnych, starszych i długotrwale chorych.

CEL STRATEGICZNY V: Rozwój kapitału ludzkiego i społecznego

I. Wzmacnianie kadry pomocy społecznej oraz rozwijanie infrastruktury socjalnej

W celu doskonalenia umiejętności zawodowych oraz wzbogacania wiedzy w zakresie pracy z klientami pomocy społecznej, pracownicy Miejsko - Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Kolbuszowej systematycznie uczestniczą w szkoleniach zewnętrznych. Organizowano także cykliczne spotkania pracowników, których tematyka odpowiadała na aktualne zapotrzebowanie, m.in. interpretacji i stosowania nowych przepisów prawa, postępowania w sytuacjach kryzysowych, wypalenia zawodowego itp.

Pracownicy M-GOPS w Kolbuszowej cały czas podnoszą swoje kwalifikacje i w 2016 roku ukończyli szkolenia, kursy, konferencje płatne jak również bezpłatne takie jak:

- Zmiany w prawie archiwalnym obowiązujące od 01.11.2015 r. ze szczególnym uwzględnieniem nowych zasad brakowania dokumentacji i przekazywania materiałów do archiwów państwowych oraz standardów opracowania akt - 1 osoba
- Możliwości oddziaływać na osoby podejrzane o stosowanie przemocy w rodzinie - 3 osoby

- Program 500+ - ustawa o pomocy państwa w wychowaniu dzieci. Sposób i tryb postępowania w sprawach o przyznanie świadczenia wychowawczego - 1 osoba
- Program 500+ - finanse, księgowość i sprawozdawczość programu - 2 osoby
- Program szkolenia z zakresu ustawy z dnia 11 lutego 2016 r. o pomocy państwa w wychowaniu dzieci (Dz. U. z 2016 r. poz. 195) wprowadzającej Program „Rodzina 500+” - 2 osoby
- Nowe świadczenia – świadczenia wychowawcze - 4 osoby
- Nowelizacja ustawy. Prawo zamówień publicznych - 1 osoba
- Świadczenie wychowawcze „500+”- nowa ustawa - 4 osoby
- Budowanie aktywnej polityki senioralnej - 1 osoba
- Zaburzenia więzi u dzieci i młodzieży doświadczających przemocy - 14 osób
- Superwizja pracy socjalnej z rodziną prowadzoną „metoda Balinta” - 1 osoba
- Analiza prawnych aspektów funkcjonowania Zespołu Interdyscyplinarnego - 13 osób
- Jak napisać dobry wniosek o dofinansowanie w ramach konkursu 8.4. Poprawa dostępu do usług wsparcia rodziny i pieczy zastępczej - 1 osoba
- Zasady bezpiecznego kontaktu z osobami zaburzonymi psychicznie - 7 osób
- Fundusz Alimentacyjny 2016 - aktualne problemy - 1 osoba
- Prowadzenie treningów umiejętności społecznych w zakresie specjalistycznych usług opiekuńczych - 1 osoba
- Trudne sytuacje w pracy Zespołów Interdyscyplinarnych i Grup Roboczych. Kontakt z osobą pokrzywdzoną i osobą stosującą przemoc - 4 osoby
- Prawo pracy 2016 r. - kompendium obowiązujących i przyszłych zmian z zakresu prawa pracy i umów cywilnoprawnych - 1 osoba
- Ustawa o pomocy społecznej – nowelizacje, aktualne problemy - 1 osoba
- Kwalifikowalność wydatków na etapie przygotowania i realizacji projektu EFS w ramach Regionalnego Programu Województwa Podkarpackiego - 1 osoba
- Ewidencja sprzedaży i zakupów VAT w jednostkach systemu pomocy społecznej od podstaw – praktyczne warsztaty - 2 osoby
- Zakładanie Centrów i Klubów Integracji Społecznej - 1 osoba
- Prawo pracy 2016 r. - praktyczne warsztaty z obowiązujących i przyszłych zmian - 1 osoba
- Przeciwdziałanie wypaleniu zawodowemu - 2 osoby

W 2016 roku pracownicy Ośrodka ukończyli studia wyższe na kierunkach:

- Pedagogika specjalna (1 osoba)
- Ekonomia (1 osoba)
- Administracja (1 osoba)
- Pedagogika opiekuńczo - wychowawcza (1 osoba)
- Praca socjalna (1 osoba).

II. Wyzwalanie aktywności obywatelskiej

Wolontariat jest dobrowolnym, świadomym i nieodpłatnym działaniem (pracą) na rzecz ludzi spoza kręgu rodzinnego i koleżeńkiego. Dobrowolnym ochotnikiem czyli inaczej mówiąc - wolontariuszem może zostać każdy. Musi on spełniać specjalne wymagania jedynie w przypadku powierzenia mu zadań, do których wykonywania przepisy wymagają szczególnych kwalifikacji. Niepełnoletni potrzebują natomiast pisemnej zgody opiekuna prawnego.

Dla wolontariuszy jest to szansa zdobycia często pierwszych doświadczeń zawodowych, nabycia umiejętności pracy w zespole, co jest dobrze postrzegane przez potencjalnych pracodawców. Działanie na rzecz innych otwiera także drogę do poznania samego siebie, a także zawarcia nowych znajomości czy nawet przyjaźni. To także szansa na inne spojrzenie na otaczającą rzeczywistość. Przede wszystkim jednak wolontariat jest okazją do zrobienia czegoś dobrego dla drugiego człowieka, co już samo w sobie stanowi olbrzymią satysfakcję.

W 2016 r. dwóch pracowników Ośrodka Pomocy aktywnie uczestniczyło w akcji „Szlachetna paczka”, w ramach której udzielono pomocy najuboższym rodzinom z terenu gminy Kolbuszowa.

Pracownicy Ośrodka uczestniczyli również w przygotowaniach do wigilii dla najuboższych mieszkańców naszej gminy.

Organizacje pozarządowe, stowarzyszenia, szkoły, instytucje z terenu tej gminy promują idee wolontariatu. Zachęcają osoby do podjęcia działań jako wolontariusze, uczestnictwa w różnych akcjach i konkursach.

Starostwo Powiatowe w Kolbuszowej raz do roku organizuje konkurs: Wolontariusz

Roku, którego celem jest promowanie idei wolontariatu i docenienie trudu pracy na rzecz osób potrzebujących.

PODSUMOWANIE

Gminna Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych Miasta i Gminy Kolbuszowa ukierunkowana jest na rozpowszechnienie, rozszerzenie i pogłębienie formy aktywności społecznej poprzez współpracę z różnymi instytucjami i organizacjami pozarządowymi zajmującymi się pomocą społeczną w gminie i w powiecie oraz instytucjami działającymi w szerszym obszarze polityki społecznej.

W ramach wypracowanej strategii przyjęto nowoczesne podejście do tak ważnej sfery, jaką jest problematyka społeczna nastawiona na: wzmocnienie postaw aktywnych, wdrożenie modelu pomocy zintegrowanej oraz ściśle powiązanie działań instytucji i organizacji społecznych w wypracowaniu lokalnego systemu reintegracji społecznej i zawodowej osób potrzebujących.

W „strategicznym modelu pomocy społecznej” istotną rolę odgrywa system wsparcia psychologicznego, umocnienie postaw aktywnych w każdej sferze obszaru społecznego i problemów indywidualnych, poradnictwa prawnego, pedagogicznego, terapii i wyspecjalizowanej pracy socjalnej.

Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych jest podstawą do realizacji trwałych wzorów zmian społecznych i przyczynia się do poprawy warunków życia mieszkańców, w szczególności tych, którzy są zagrożeni marginalizacją i wykluczeniem społecznym, aby w konsekwencji doprowadzić do integracji społecznej.

Dynamiczne przemiany powodują wzrost znaczenia kształtowania odpowiedniej strategii ośrodków pomocy społecznej. Konieczne jest nieustanne monitorowanie otoczenia wewnętrznego i zewnętrznego ośrodków i dostosowywanie się do zmian. Wówczas skuteczność podejmowanych działań wiąże się z właściwym ukierunkowaniem strategicznym ośrodków.

Kluczowe znaczenie stanowi kwestia budowania możliwej do zastosowania w praktyce przez OPS-y strategii, jako zaplanowanego działania mającego wywrzeć wpływ na wyniki działań organizacji